

Förstulet. Det är det ord, som först inställer sig. Skådespelerskornas spel i rollerna som jungfrur skall vara förstulet. Det är inte så att de öppna fönstren eller de tunna väggarna skulle låta grannarna höra ord, som endast får uttalas i en alkov. Det är inte heller det otillåtna i deras samtal, som fordrar detta spelsätt, som avslöjar en snedvriden psykologi: Spelet skall vara förstulet, för att en alltför tung fraseologi skall lättas upp och komma ut över rampen. Skådespelerskorna skall alltså hålla igen sina gester, så att varje gest liksom blir hängande i luften eller sönderbruten. Varje gest skall hänga upp skådespelerskorna. Det vore bra, om de vid vissa ögonblick ginge på täspetsarna efter att ha tagit av sig den ena eller båda skorna, som de bär försiktigt i handen och ställer ifrån sig på en möbel – utan att slå emot någonting – inte för att inte höras av grannarna under, men för att gesten ligger i tonen. Ibland kan också rösterna bli liksom upphängda och brustna.

Dessa båda jungfrur är inga slampor. De har åldrats och magrat under Madames mildhet. De får inte vara vackra, deras skönhet får inte bjudas ut till åskådarna redan ridån går upp, men man måste se dem förskönas under hela kvällen ända fram till den sista sekunden. I deras ansikten finns alltså i början rynkor lika subtila som gesterna eller som ett av deras hårstrår. De har varken utmanande bakdel eller bröst: de skulle kunna vara barmhärtighetssystrar i ett kristet samfund. Deras öga er rent, mycket rent, eftersom de onanerar varje kväll och avlossar i varandra sitt hat till Madame. De vidrör föremålen, som man låtsas tro, att en ung flicka bryter en blommande gren. Deras hy är blek, full av charm. De har alltså visnat men med elegans. De har inte ruttnat. Ändå måste ju förruttnelsen komma fram; mindre då de spottar ut sitt ursinne än i deras utbrott av ömhet.

Skådespelerskorna får inte komma in på scenen med sin naturliga erotik och härma damerna från filmen. Den individuella erotikerna på teatern grumlar föreställningen. Skådespelerskorna ombedes alltså, som grekerna säger, att inte slänga fram sina kön på bordet. Jag behöver inte stryka under de «spelade» avsnitten för att skilja dem från de uppriktiga. Man kan hitta dem och vid behov uppfinna dem. Beträffande de så kallade «poetiska» avsnitten, så skall de framsägas som en självklarhet, som då en taxichaufför i Paris hittar en vulgär liknelse i ögonblicket: den kommer av sig själv. Den framsäges, som man annonserar resultatet av en räkneoperation: utan någon speciell värme. De skall t.o.m. sägas något kyligare än resten.

William Shari og Henry Howard som Solange i «Les Bonnes» av Jean Genet (The Living Theatre i Julian Becks regi.)

Berättelsens enhet skall födas, inte ur spelets monotoni, men ur harmonin mellan de mycket åtskilda och mycket olik spelade avdelningarna. Kanske bör regissören få fram det som fanns inom mig, då jag skrev pjäsen, eller som jag saknade så starkt: en viss godmodighet, ty det rör sig om en saga. Man får inte överdriva karikatyren av «Madame». Hon vet inte, hur dum hon är, och i vilken grad hon spelar en roll, men vilken skådespelerska vet det, ens när hon torkar sig där bak? Är det så att dessa damer – jungfrurna och Madame – pratar skit? Som jag varje morgon, när jag rakar mig framför spegeln eller om natten, när jag har det tråkigt, eller i en skog, när jag tror, att jag är ensam? Det är en saga, d.v.s. en sorts allegorisk berättelse, som kanske hade som sitt första mål, när jag skrev den, att ge mig avsmak för mig själv genom att visa och genom att vägra att

visa, vem jag är. Det andra målet var att skapa en sorts obehagskänsla i salongen. En saga . . . Man måste på en gång tro på den och vägra tro på den. Men för att man skall kunna tro på den, får skådespelerskorna inte spela på realistiskt manér. Heliga eller inte, så är dessa jungfrur monstrar, liksom vi själva, när vi drömer oss vara det eller det. Utan att kunna säga exakt vad teater är, så vet jag, vad jag vägrar att låta den vara: en

forts. s. 21.

I oktober 1961 ba et polsk teater i Warszawa om tillatelse til å sette opp «Les Nègres». Forfatteren innvilget ikke forespørselen og fremsette sine grunner for det i det følgende brev til dikteren Jerzy Lisowski som var medoversetter av stykket. Dette brevet er allerede blitt publisert i Tulane Drama Review, 7. årgang, nr. 3, våren 1963.